



חק לישראל – פרשת בא יום ה'

תורה – שמות פרק י'

(כב) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֹשֶׁךְ אַפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים: (כב) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֹשֶׁךְ אַפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים: (כב) וַאֲרִים מֹשֶׁה יָת יְדִיהָ עַל צִית שְׁמַיָּא וְהוּהוּ חֹשׁוֹף קַבֵּל בְּכָל אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם תְּלַתָּא יוֹמִיו:

(כג) לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחַתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְלֹכֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹדֶר בְּמוֹשְׁבֹתָם: (כג) לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחַתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְלֹכֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹדֶר בְּמוֹשְׁבֹתָם: (כג) לֹא חָזוּ אִישׁ יָת אָחוּהוּ וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחַתוֹהוּ תְּלַתָּא יוֹמִין וְלֹכֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּוּהוּ נְהוֹרָא בְּמוֹתִבְנֵהוּן:

(כד) וַיִּקְרָא פְּרֻעָה אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָכוּ עִבְדוּ אֶת יְהוָה רַק צֹאנְכֶם וּבְקִרְכֶם יֵצֵג גַּם טַפְכֶם יִלְךְ עִמָּכֶם: (כד) וַיִּקְרָא פְּרֻעָה אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָכוּ עִבְדוּ אֶת יְהוָה רַק צֹאנְכֶם וּבְקִרְכֶם יֵצֵג גַּם טַפְכֶם יִלְךְ עִמָּכֶם: (כד) וַיִּקְרָא פְּרֻעָה לְמֹשֶׁה וַאֲמַר אֲזִילוּ פְּלַחוּ קָדָם יי לְחוּד עֵנְכוֹן וְתוֹרְכוֹן שְׂבוּקוֹ אִף טַפְלְכוֹן יִיֵל עִמָּכוֹן:

(כה) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַם אֶתָּה תִתֵּן בְּיַדְנוּ זְבָחִים וְעַלְתָּ וְעֵשִׂינוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ: (כה) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַם אֶתָּה תִתֵּן בְּיַדְנוּ זְבָחִים וְעַלְתָּ וְעֵשִׂינוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ: (כה) וַאֲמַר מֹשֶׁה אִף אֶתָּה תִמְסַר בְּיַדְנָא נְכַסְתָּ קִרְשִׁין וְעַלְוֹן וְנַעֲבַד קָדָם יי אֱלֹהֵנָא:

(כו) וְגַם מִקְנֵינוּ יִלְךְ עִמָּנוּ לֹא תִשָּׂאֵר פְּרֻסָּה בִּי מִמֶּנּוּ נִקַּח לְעַבְדָּא אֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֶנְחַנוּ לֹא גִדַּע מַה נַּעֲבַד עִמָּנוּ לֹא תִשָּׂאֵר פְּרֻסָּה בִּי מִמֶּנּוּ נִקַּח לְעַבְדָּא אֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֶנְחַנוּ לֹא גִדַּע מַה נַּעֲבַד אֶת יְהוָה עַד בְּאֵנוּ שְׁמָה: (כו) וְאִף בְּעִדְנָא יִיֵל עִמָּנָא לֹא תִשָּׂאֵר מִדַּעַם אֲרִי מַנְיָה אֶנְחָנָא נְסִבִין לְמַפְלַח קָדָם יי אֱלֹהֵנָא וְאֶנְחָנָא לִית אֶנְחָנָא יְדַעִין מַה נַּפְלַח קָדָם יי עַד מִיתְנָא תַּמּוּן:

רש"י

אומר לו חני רחיתו צביתך וצמקוס פלוני הוא: שלשת ימים – שלוש של ימים טרלייני"א זלע"ז (דרייאהייט) וכן שצעת ימים בכל מקום שטייני"א של ימים: (כד) יג – יהא מוּגָּב צמקומו: (כה) גס אתה תתן – לא דייך שמקננו ילך עמנו ללא גס אתה תתן: (כו) פרסה – פרסת רגל פלנט"א זלע"ז (פוסזאהלע): לא נדע מה נעבד – כמה תכבד העבודה שמא ישאל יותר ממה שיש צדינו:

(כז) ויהי חשך אפלה וגו' שלשת ימים – חשך של אופל שלח ראו איש את אחיו אותן ג' ימים (בש"ר) ועוד שלשת ימים אחרים חשך מוכפל על זה שלח קמו איש מתחתיו יושב אין יכול לעמוד ועומד אין יכול ליסב (ש"ר ע"ש) ולמה הביא עליהם חשך שהיו בישראל באותו הדור רשעים ולא היו רואים ללכת ומתו בשלשת ימי אפלה כדי שלח יראו מארים במפלתם ויאמרו אף הם לוקין כמונו. ועוד שחפשו ישראל וראו את כליהם וכשילאו והיו שואלין מהן והיו אומרים אין צדינו כלום

נביא – ירמיה פרק מז' ו'–ז' פרק מח' א'–ג'

(ו) הווי תרב ליהוה עד אנה לא תשקטי האספי אל תערה הַרְגְעִי וְדַמִּי: (ו) וי חרבא דשליחא מן קדם יי עד אימתי לא תנוחין אתכנשי לנדנך לבית זמנא תנוחין:



חק לישראל – פרשת בא יום ה'

- (ז) אִיךָ תִשְׁקָטִי וַיְהוּהָ עֲוֹהָ לָהּ אֶל אֲשֶׁקְלוֹן וְאֶל חוּף הַיָּם שָׁם יַעֲדָהּ: (ז) אִיכָרִין תְּנוּחִין וְיִי פְרִיד עֵלָה עַל אֲשֶׁקְלוֹן וְעַל סֵפֶר יִמָּא לְתַמּוֹן מוֹזְמָנָה:
 (א) לְמוֹאֵב כֹּה אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא אֵל נָבוּ כִּי שִׁדְדָה הַבֵּיטָה נִלְכְּדָה קְרִיתִים הַבֵּיטָה הַמְשֻׁגָּב וְחָתָהּ: (א) לְמוֹאֵב כַּדָּנָן אָמַר יי עֲבָאוֹת אֱלֹהָא דִּישְׂרָאֵל וַי עַל נָבוּ אַרְי אֲתַבְזִיזוֹת בְּהִיתָת אֲתַכְבִּישִׁת קְרִיתִים בְּהִיתוּ מִבֵּית רוּחַצְנָהוֹן וְאֲתַבְּרוּ:
 (ב) אִין עוֹד תְּהִלָּת מוֹאֵב בְּחִשְׁבּוֹן חֲשִׁבוּ עֲלֵיָהּ דְעָה לְכוּ וְנִכְרִיתְנָהּ מִגְזֵי גַם מִדְּמֹן תְּדַמֵּי אַחֲרֵיהּ תִּלְךָ חֶרֶב: (ב) לִית עוֹד תּוֹשְׁבַחָא לְמוֹאֵב בַּחֲשִׁבּוֹן חֲשִׁבוּ עֵלָה בִישָׁא אֲתוּ וְנִשְׁיַצִּינָא מִלְמַהוּי עִמָּא אַף מִדְּמֹן תַּתְּבְּרִין בַּתְּרַךְ יַחְכוּן קְטוּלֵי חֶרְבָּא:
 (ג) קוֹל צִעָקָה מִחֲרוֹנִים שִׁד וְשִׁבֵּר גְּדוֹל: (ג) קַל צוּחַתָּא מִחֲרוֹנִים בּוֹזָא וְתַבְּרָא רַבָּא:

רש"י

- (ז) חרב לה' – שהקב"ה מציא לעולם. הרגעי
 – לשון מרגוע:
 (ז) איד, כוה לה אל אשקלון – כוה לחרב
 שתלך אל אשקלון להכריתם ואיך תשקט עד
 שתשלם שליחותה: שם יעדה – שם הזמינה:
 (ח) המשגב – שם מקום:
 (ז) חשבון ומדמון – שם מקום ולפי שמותם
 הוא מזכיר פורענותם. תלמי – תחריבי:

בתובים – משלי פרק יד' יד'–יח'

- (יד) מִדְרָכֵיו יִשְׁבַּע סוּג לֵב וַיִּמְעַלְיוּ אִישׁ טוֹב: (יד) מִן אֹרְחַתִּיהּ נִסְבַּע מִן דְּמִדִּיחַ לְבִיהּ וְגַבְרָא טַבָּא נִסְבַּע מִן דַּחֲלִיתִיהּ:
 (טו) פִּתֵי יֶאֱמִין לְכָל דְּבָר וְעֵרוֹם יִבִּין לְאֲשֵׁרוֹ: (טו) שְׁבַרָא מִיְהָמֵן לְכָל מַלְי וְעֵרִימָא מִתְּבִין לְטַבְתִּיהּ:
 (טז) חֶכֶם יֵרָא וְסָר מִדָּע וְכִסִּיל מִתְּעַבְּר וּבּוֹטָח: (טז) חֲכִימָא דַּחַל וּמִסְטָא מִן בִּישְׁתָּא וְסַכְלָא מִתַּחֲלַט בְּסַכְלוֹתָא וּמִסְבִּיר בַּהּ:
 (יז) קֶצֶר אַפִּים יַעֲשֶׂה אֹקֶלֶת וְאִישׁ מְזִמּוֹת יִשָּׂנָא: (יז) מִן דְּכִרִיא רּוּחִיהּ מִתַּחֲשִׁיב שְׁטִיא וְסִנְיָא לְגַבְרָא דַּאֲרִיכָא תַרְעִיתִיהּ:
 (יח) נִחְלוּ פִתְאִים אֹקֶלֶת וְעֵרוֹמִים יִכְתְּרוּ דְעַתָּה: (יח) יִרְתּוֹן שְׁבִרֵי שְׁטִיּוֹתָא וְכִלְיָהוֹן דְּעֵרִימָאֵי יִדְעִתָּא:

רש"י

- (יד) מדרכיו ישבע סוג לב – עשו. ומעליו
 איש טוב – יעקב:
 (טו) פתי יאמין – לדבריהם וניסת אחריהם,
 ד"א בשחוק יכאב לב, שחוק לכסיל עשות
 זמה (משלי י' כ"ג) וסופו יכאב לב, סוג לב



חק לישראל – פרשת בא יום ה'

את מחצתה ונפול מחליק וי"מ בטחון ממע
 זהיכלו בוטח לומר לא תבואני רעה:
 (יז) קצר אפים – הממהר לנקום כעסו. ואיש
 מזימות – מחשבות ענה רעה:
 (יח) יכתירו לעת – יעשוהו כתר לראשם
 וסוף:

וערום יבין לאשורו – לפסיעותיו כלומר יפנה
 מלריב וימתין עד יודע לו אל נכון:
 (טז) חכם ירא – מן הפורענות. וסר מרע –
 מן הרעה. וכסיל מתעבר – מתחזק לעבוד
 בחזקה. ובוטח – ומחליק ונפול בארץ כמו
 בארץ שלום אתה בוטח, (ירמיה יב ה) ות"י

משנה – מנחות פרק א'

(א) כָּל הַמִּנְחֹת שֶׁנִּקְמְצוּ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹן, בְּשֵׁרוֹת, אֶלֶּא שְׁלֵא עָלוּ לְבַעֲלִים מִשּׁוּם
 חוֹבָה, הוּזָן מִמִּנְחַת חוּטָא וּמִנְחַת קִנְאוֹת. מִנְחַת חוּטָא וּמִנְחַת קִנְאוֹת שֶׁקִּמְצָן
 שְׁלֵא לְשִׁמּוֹן, נָתַן בְּבָלִי, וְהַלֵּךְ, וְהַקְטִיר שְׁלֵא לְשִׁמּוֹן, אוֹ לְשִׁמּוֹן וְשְׁלֵא לְשִׁמּוֹן,
 אוֹ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹן וְלְשִׁמּוֹן, פְּסוּלוֹת. בֵּי צֵד לְשִׁמּוֹן וְשְׁלֵא לְשִׁמּוֹן, לְשִׁם מִנְחַת חוּטָא
 וְלְשִׁם מִנְחַת נְדָבָה, אוֹ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹן וְלְשִׁמּוֹן, לְשִׁם מִנְחַת נְדָבָה וְלְשִׁם מִנְחַת
 חוּטָא:

לשמו, או הלך, או הקטיר, שלל לשמו. או
 חיטב באחת מן העבודות הללו הריני עובד
 לשמן ושלל לשמן. אלו מנחות פסולות ואין
 שייריהן נאכלים. וטעמא הוא, משום למנחת
 חוטא חטאת קרייה רחמנא, ובחטאת כתיב
 ושחט אותה לחטאת ולקח מדם החטאת,
 שתהא שחיטה ולקחה דהיינו קבלת הדם
 לשם חטאת. ומנחת קנאות, הואיל וכתיב זה
 עון, דכתיב מנחת זכרון מזכרת עון, כחטאת
 שויה רבנו. ומנחת העומר, אע"ג דלאו מנחת
 חוטא היא ולא מנחת קנאות היא, קמא שלל
 לשמה פסולה ומהקטיר, ואין שייריה
 נאכלים, הואין ובאה להתיר החדש ולא
 התירה. וכל המנחות שנקממו שלל לשמן
 כשרות דתנן במתניתין, דוקא במנחות שאין
 להם זמן קבוע איירי, ולא במנחת העומר
 שקבע לה זמן: או שלל לשמן ולשמן – דלא
 תימא לשמן ושלל לשמן הוא דפסול, דתפוס
 לשון אחרון, אבל שלל לשמן ולשמן כשרות,
 קמשמע לן:

רע"ב – (א) כל המנחות שנקממו שלל
 לשמן – כגון שהתנדב מנחת מרחשת והביאה,
 וקמא הכהן לשם מחבת: כשרות – ומקטיר
 הקומץ ושייריה נאכלים. שקמאת המנחה
 במקום שחיטת הקרבן עומדת, וכשם שכל
 הזבחים שנשחטו שלל לשמן כשרים, כדילפינן
 מקרא בריש מסכת זבחים, הכי נמי כל
 המנחות שנקממו שלל לשמן כשרות: אלא
 שלל עלו לבעלים לשם חובה – הוה מצי
 למתני ולא עלו לבעלים לשם חובה, והא
 דתני אלא, דמשמע דכל דינס כמנחות
 כשרות אלא דבר זה, לאשמועינן דאסור
 לשנויי זה שינוי אחר, שאם אבר וקמא שלל
 לשמה אסור לתת הקומץ בכלי שרת שלל
 לשמה: שלל עלו לבעלים לשם חובתו – ולא
 יא ידי נדרו ורכיך להביא מנחה אחרת לשם
 מרחשת: חוץ ממנחת חוטא – כגון מנחה
 הבאה על טומאת מקדש וקדשיו, אם לא
 תשיג ידו לשתי תורים: ומנחת קנאות – של
 סוטה. שאם קמא שלל לשמן, כגון לשם
 נדבה, או נתן בכלי שרת את הקומץ שלל

(ב) אַחַת מִנְחַת חוּטָא וְאַחַת כָּל הַמִּנְחֹת שֶׁקִּמְצָן זֶר, אוֹנוֹ, טְבוּל יוֹם, מִחֹסֵר
 בְּגָדִים, מִחֹסֵר בְּפוּדִים, שְׁלֵא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלָיִם, עֵרֶל, טָמֵא, יוֹשֵׁב, עוֹמֵד עַל
 גְּבֵי בָלָיִם, עַל גְּבֵי בְּהֵמָה, עַל גְּבֵי רַגְלֵי חֲבֵרוֹ, פְּסוּל. קִמְצָן בְּשִׂמְאֵל, פְּסוּל.



חק לישראל – פרשת בא יום ה'

בן בתירא אומר, יחזיר ויחזור ויקמוץ בימיו. קמוץ ועלה בידו צרור או גרגיר מלח או קרט של לבונה, פסול מפני שאמרו, הקמוץ היתר והחסר, פסול. איזהו היתר, שקמצו מבורץ. וחסר, שקמצו בראשי אצבעותיו. כיצד הוא עושה, פושט את אצבעותיו על פס ידו:

שלא יאל הקמח חוץ לאצבע. וזה היה כריך לעשות צמנחת מחצת ומרחשת למעשהן אפויין ולאחר אפיתן פותחן וקומץ, ואי אפשר לפותחן לקות כל כך שלא יהיו יולאות חוץ לקומץ, הלכך מוחק בגודל מלמעלה, ובאצבע קטנה מלמטה. וזו היתה מעבודות קשות שבמקדש, דבוקאי גדול יכול להשוות שלא יאל לא חסר ולא יתר. ומצ"ס כתב שנדחו דברי האומר שזו עבודה קשה שבמקדש, והוא מפרש וקומץ כדקמאי אינשי האמור בגמרא (דף יא), דהיינו שממלא כפו ממנה כדרך שבני אדם ממלאים ידיהם ממה שחוקאים בידם. ואני אומר שאין פירוש כדקמאי אינשי אלא שמכניס לדי אצבעותיו בקמח ומכניס הקמח בלדי אצבעותיו לתוך ידו, אבל אינו נוטל קמח אלא מלח שלש אצבעותיו על פס ידו ואל יותר, וכדי שלא יאל מבורץ ומבצץ ויולא, מוחק מלמעלה באצבע קטנה, ומלמעלה בגודל, ולא נדחו כלל דברי האומר שזו עבודה קשה מעבודות קשות שבמקדש, ושיטת הגמרא כדברי, וכן פירשהו כל רבותי:

רע"ב – (ב) זר ואונן טבול יום כו' – כולו מפורקים בפרק ב' לזכאים. ומוכחין להו מקראי דעבודתן פסולה: ערל – כהן שמתו אחיו מחמת מילה: יושב – דבעינן לעמוד לשרת: על גבי כלים כו' – דבעינן שלא יהיה דבר חוץ בינו ובין הרלפה: בן בתירא אומר יחזיר – הקומץ לתוך המנחה: ויחזור ויקמוץ בימיו – והוא הדין לכל הגך פסולים דחשיב צמנתינן סבירא ליה לבן בתירא שאם עבר אחד מהן וקמץ יחזיר הקומץ למקומו ויחזור כהן כשר ויקמוץ. ואין הלכה כבן בתירא: עלה בידו כרור – נמלא קומץ חסר מקום הכרור או גרגיר מלח או קרט של לבונה. דקודם קמינה צורכ כל הלבונה לכל אחד וקומץ ואחר כך מלקט אותם ונותנם עם הקומץ ושורף הכל, ואם נזמן בתוך הקומץ גרגיר מלח או קרט של לבונה הרי הקומץ חסר כדי מקום הקורט: מבורץ – מלח וגדוש: שקמאו בראשי אצבעותיו – שלא פשטן על כל פס ידו: פושט את אצבעותיו על פס ידו – מכניס לדי אצבעותיו בקמח ומכניס הקמח לתוך ידו, ומוחק באצבע קטנה שלא יאל הקמח חוץ לקמינה, ומוחק בגודל

(ג) רבה שמנה, וחסר שמנה, חסר לבונתה, פסולה. הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ, או בזית משיריה בחוץ, להקטיר קמץה בחוץ, או בזית מקמץה בחוץ, או להקטיר לבונתה בחוץ, פסול ואין בו כרת. לאכול שיריה למחר, או בזית משיריה למחר, להקטיר קמץה למחר, או בזית מקמץה למחר, או להקטיר לבונתה למחר, פגול וחיבין עליו כרת. זה הפלל, כל הקומץ, והנותן בפלי, והמהלך, והמקטיר, לאכול דבר שדרפו לאכול, ולהקטיר דבר שדרפו להקטיר, חוץ למקומו, פסול ואין בו כרת. חוץ לזמנו, פגול וחיבין עליו כרת, ובלבד שיקרב המתיר פמץותו. כיצד קרב המתיר פמץותו. קמץ בשתיקה ונתן בפלי והלך והקטיר חוץ לזמנו, או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בפלי והלך והקטיר חוץ לזמנו, זה הוא שקרב המתיר פמץותו:



חק לישראל – פרשת בא יום ה'

למקומו פוסלת בקמיאלת המנחה, כמו שפוסלת בשחיטת הזבח. ומה שפוסל בזבח בשחיטה בקבלת הדם בהולכת דם בזריקת הדם, פוסל המנחה בקמיאלת דנתינה בכלי שרת בהולכה בהקטרת הקומץ ולבונה, ארבעה כנגד ארבעה. והקומץ והלבונה עמנו חשודים גבי מנחה כמו הדם והאימורים אכל הזבח. ושיירי מנחה הנאכלים, כבשר הזבח הנאכל. ובפרק ב' דזבחים מפורשים כל הני פסולים והתם ילפינן להו כולהו מקראי: לאכול דבר שדרכו לאכול – כגון שייריים: דבר שדרכו להקטיר – כגון הקומץ. אבל אם חשב לאכול הקומץ או להקטיר השייריים חוץ לזמנו, לא פסל, דבטלה דעתו אכל כל אדם: ובלבד שיקרב המתיר – הקומץ: כהלכתו – כאילו היה קשר, שלא יהא שם שום פסול אלא הפגול בלבד. אבל אם יש בו פסול אחר אינו חשוד יותר פגול ואין בו כרת: קמץ בשתיקה – שלא חשב שום מחשבת פסול בשעת קמיאלת: ונתן בכלי והלך והקטיר חוץ לזמנו – כלומר שבשליש עבודות הללו חשב על השייריים לאכול חוץ לזמנו:

(ד) ביעד לא קרב המתיר במצותו. קמץ חוץ למקומו ונתן בפלי והלך והקטיר חוץ לזמנו, או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בפלי והלך והקטיר חוץ למקומו, או שקמץ ונתן בפלי והלך והקטיר חוץ למקומו, מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמץ שלא לשמן ונתן בפלי והלך והקטיר חוץ לזמנו, או שקמץ חוץ לזמנו, ונתן בפלי והלך והקטיר שלא לשמן, או שקמץ ונתן בפלי והלך והקטיר שלא לשמן. זה הוא קרב המתיר במצותו. לאכול פזית בחוץ וכזית למחר, פזית למחר וכזית בחוץ, פחצי זית בחוץ וכחצי זית למחר פחצי זית למחר וכחצי זית בחוץ, פסול ואין בו כרת. אמר רבי יהודה, זה הפלל, אם מחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום, פגול וחיבין עליו כרת. ואם מחשבת המקום קדמה למחשבת הזמן, פסול ואין בו כרת. וחכמים אומרים, זה וזה פסול ואין בו כרת. לאכול פחצי זית ולהקטיר פחצי זית, פשר, שאין אכילה והקטרה מצטרפין:

חוץ לזמנו: מנחת חוטא וקנאות – יש בהן עוד פסול אחר המוליאן מידי פגול, כגון שלא לשמן, דאמרינן בריש פירקין דפסולות אם קמאן שלא לשמן, ושלשט שאר העבודות חשב עליהן חוץ לזמנו, או אפילו הראשונה חוץ

רע"ב – (ג) ריבה שמנה – ששיעור השמן לוג לכל עשרון, ואם ריבה שנתן שני לוגין או יותר לעשרון דחזו לשתי מנחות פסול: חיסר שמנה – פחות מלוג שמן לעשרון סולת: חיסר לבונה – שלא נתן בה אלא קורט אחד של לבונה. אבל אם יש בה שני קרטין כשירה, דכתיב (ויקרא ו) את כל הלבונה אשר על המנחה, כל משמע אפילו קורט אחד, דכל משמע כל דהו דכתיב (מלכים ב ד) אין לשפחתך כל צבית. את לרבות עוד קורט אחד, הרי שנים. ואילו ריבה לבונה לא קתני, דלא פסל אלא כשריבה יותר על שני קוממים דלא ריבה יותר מדאי: לאכול שייריים בחוץ – חוץ לעזרה: או להקטיר קוממא בחוץ – דמחשבת פוסלת בין שחשב על אכילת אדם בין שחשב על אכילת מזבח, דכתיב (ויקרא ז) ואם האכול יאכל, בשתי אכילות הכתוב מדבר, אחת לאכילת אדם, ואחת לאכילת מזבח, והוא קרא במחשבת מיירי, דכתיב (שס) המקריב אותו לא יחשב, בשעת הקרבה הוא נפגל, ואינו נפגל ביום השלישי, אלמא במחשבת מיירי שחשב עליו לאכלו ביום השלישי: פסולה – דמחשבת חוץ

רע"ב – (ד) קמץ חוץ למקומו – חשב בשעת קמיאלת לאכול השייריים חוץ לעזרה: נתן בכלי הלך והקטיר חוץ לזמנו – ובאחת משלש עבודות הללו חשב על השייריים לאכול



חק לישראל – פרשת בא יום ה'

בעבודה אחת. ולר' יהודה אנטריק, ללא תימא זשתי עבודות הוא דפליג רבי יהודה דבחר קמייחא אזלינן, אבל בחדא עבודה מודה, קמשמע לן: כזית למחר וכזית בחוץ – אע"פ שחשב תחלה לחוץ לזמנו, הוציאו שניה מידי כרת: אמר ר' יהודה זה הכלל כו' – ר' יהודה פליג אתנא קמא זין בעבודה אחת זין זשתי עבודות. ואין הלכה כר' יהודה:

לזמנה והשאר שלא לשמן, הוציאו מידי פגול: או שקמץ או נתן בכלי או הוליך או הקטיר שלא לשמן – כלומר, אי זו מאלו שעשה שלא לשמן, והשאר על מנת לאכול לשיריים חוץ לזמנו, לא קרב המתיר כמדתו ואין זשיריים כרת: כזית בחוץ וכזית למחר – חשב בלחת מן העבודת שתי מחשבות חוץ לזמנו וחוץ למקומו. ועד השתא איירינן זשתי עבודות שחשב בלחת חוץ לזמנו ובחירת חוץ למקומו, ועכשיו מיירי שחשב זשתייהו

גמרא – מנחות דף י"א ע"א

אמר ליה אביי לרבא כיצד קומצין אמר ליה כדקמצי אינשי איתיביה זו זרת זו קמיצה זו אמה זו אצבע זו גודל אלא להשוות (כלומר קומץ מלא היד כדי שלא יהא חסר ואחר כך מוחק באצבע קטנה מלמטה) היכי עביד אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב חופה שלש אצבעותיו עד שמגיע על פס ידו וקומץ תניא נמי הכי מלא קומצו יכול מבורץ ת"ל בקומצו אי בקומצו יכול בראשי אצבעותיו ת"ל מלא קומצו הא כיצד חופה שלש אצבעותיו על פס ידו וקומץ במחבת ובמרחשת מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה וזו היא עבודה קשה שבמקדש זהו ותו לא והאיכא מליקה והאיכא חפינה אלא זו היא אחת מעבודות קשות שבמקדש א"ר פפא פשיטא לי מלא קומצו כדקמצי אינשי בעי רב פפא קמץ בראשי אצבעותיו מאי מן הצדדין מאי ממטה למעלה מאי תיקו אמר רב פפא פשיטא לי מלא חפניו כדחפני אינשי בעי רב פפא חפן בראשי אצבעותיו מהו מן הצדדין מהו חפן בזו ובזו וקרבן זו אצל זו מהו תיקו בעי רב פפא דבקה לקומץ בדפניה דמנא מאי תוך כלי בעינן והאיכא או דלמא הנחה בתוכו בעינן וליכא תיקו בעי מר בר רב אשי הפכיה למנא ודבקה לקומץ בארעיתא דמנא מאי הנחה בתוכו בעינן והאיכא או דלמא כתיקנו בעינן וליכא תיקו:

רש"י על הגמרא

לפי שהיא ארוכה מכולן ושתי אמות היו בשוין הבירה שתי מקלות שהן אמה וזהו מודדין אמות הבנין וזוהן מקלות נמדלו בזוהן אצבע שהוא ארוך: זו אצבע – לטבל הכהן אצבעו זרם: זו גודל – לזהנות

כדקמצי אינשי – משמע בכל האצבעות: זרת – אצבע קטנה ממנה מתחיל הזרת ונ"מ למדת חשן זרת ארכה: זו קמיצה – ממנה מתחיל הקומץ מאותו אצבע שאכל הקטנה: זו אמה – ממנה מודדין כל אמות הבנין והכלים



חק לישראל – פרשת בא יום ה'

מטו) אוחז את הבזך בראשי אלצעותיו ומעלה בגודלו כו' וזו היא עבודה קשה: כדקמאי אינשי – מכניס לידי אלצעותיו ודוחק בקמח והקמח נכנס בתוך ידו: בראשי אלצעותיו – שהכניס ראשי אלצעותיו בקמח ופס ידו כלפי קמח וקומץ מלא קוממו עד פס ידו כהקנו מהו: מן האלדין – שנתן גב ידו על הקמח והוליד ידו עד שנקנס הקמח דרך ידו לתוך ידו ל"א מן האלדין מזדי הכלי שלא קמץ באמצע הכלי: מלמטה למעלה – שהכניס אלצעותיו בקמח וגב היד כנגד הקמח וקומץ: מלא חפניו – דיוס הכיפורים קטרת סמים דקה: כדחפני אינשי – שמכניסין לידי ידיהם וחופנים: מן האלדיים – שהכניס קטרת בחפניו דרך בין גודל לאצבע ל"א מן האלדיים של כלי: דבקה לקומץ – צעעת קידושו לכלי בדפנו למנא מצפנים: בארעיתא למנא – כגון שהיה לכלי בית קיבול מאחוריו כמו שיט בקערות:

דמורע אלמא קמינה בקומץ ולא זרת: ומשני – כי אמרינן דכולהו אלצעות בעינן לקמינה: להשוות – לאם יולא קמח למטה מן הקומץ מוחקו ומשויהו באלצבע קטנה שלא יהא מצורף וכן מלמעלה בגודל: היכי עביד – אמתני' מהדר דקתני זו קמינה דממנה מתחיל הקומץ: ת"ל בקוממו – והרים ממנו בקוממו (ויקרא ו): בראשי אלצעותיו – מעט שלא יגיע עד פס ידו: במחצת ומחצת – דמעשיהו אפויין דאמר לקמן בפרק אלו מנחות נקמרות (דף עה) דלאחר שהן אפויין פותחן וקומץ הלכך אי אפשר לפותחן דקות כל כך וכשהוא קומץ יולאות חוץ למקומו הלכך מוחק בגודלו מלמעלה ובאלצבעו קטנה מלמטה: וזו היא עבודה קשה שבמקדש – שבקושי גדול הוא משוה שלא יהא לא חסר ולא יותר: מליקה – אמרינן בפ' קדשי קדשים (זבחים סד) זו היא עבודה קשה: ובחפינה – נמי אמרי' בפ' הולואו לו במסכת יומא (דף

זוהר – בא דף מג' ע"ב

יחודא דא הא אמרו בכתבי, יחודא דכל יומא, איהו יחודא דקרא, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ הָא בְּלִהוּ חַד, וְעַל דָּא אַקְרִי אֶחָד. הָא תַּלְתָּ שְׁמִיָּהוּ אֵינֵנוּ, הֵיךְ אֵינֵנוּ חַד, וְאִף עַל גַּב דְּקָרִינָן אֶחָד, הֵיךְ אֵינֵנוּ חַד: אֶלָּא, בְּחִזְיוֹנָא דְרוּחַ קְדֻשָּׁא אֲתִיְדַע, וְאֵינֵנוּ בְּחִזּוֹ דְעֵינָא סְתִימָא, לְמִנְדַּע דְתַלְתָּא אֲלִין אֶחָד. וְדָא אֵינֵנוּ דָּא דְקוּל דְאֲשִׁתְּמַע, קוּל אֵינֵנוּ חַד, וְאֵינֵנוּ תַּלְתָּא גְּוֹנִין, אֶשָּׁא וְרוּחָא וּמְיָא, וְכַלְהוּ חַד, בְּרִזָּא דְקוּל. (ולאו אינון אלא חד) אִיף הָבָא:

יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֵינֵנוּ חַד. תַּלְתָּא גְּוֹנִין, וְאֵינֵנוּ חַד: וְדָא אֵינֵנוּ קוּל דְעֵבִיד בְּרַ נֶשׁ בְּיַחְוּדָא, וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתִיהָ בְּיַחְוּדָא דְכֻלָּא, מֵאִין סוּף עַד סוּפָא דְכֻלָּא, בְּהָא קוּל דְקָא עֵבִיד בְּהֵנִי תַּלְתָּא דְאֵינֵנוּ חַד. וְדָא אֵינֵנוּ יַחְוּדָא דְכָל יוּמָא, דְאֲתַגְלִי בְּרִזָּא דְרוּחַ קוּדְשָׁא: וְכַמְּהָ גְּוֹנִין דְיַחְוּדָא אֲתַעְרוּ, וְכַלְהוּ קְשׁוּט. מֵאִן דְעֵבִיד הָא עֵבִיד. וּמֵאִן דְעֵבִיד הָא עֵבִיד. אֲבָל הָא יַחְוּדָא דְקָא אֲנִן מִתְעַרְי מִתַּתָּא, בְּרִזָּא דְקוּל דְאֵינֵנוּ חַד, דָּא הוּא בְּרִזָּא דְמַלְאָה, הָא בְּכֻלָּא, לְבַתַּר פְּרִט, בְּדִקְאֲמָרוּ:



חק לישראל – פרשת בא יום ה'

פְּרָשָׁה רְבִיעָאָה, הוּא רְזָא דְדִינָא קְשִׁיָא, (דברים יא) הַשְּׁמֵרוּ לְכֶם. אֲלֵיךְ אֵינּוֹן תְּפַלֵּין דְּרִישָׁא. וְתַפְלִין דְּדְרוּעָא, כְּגוֹנָא דָּא בְּחַד בֵּיתָא, וְהָא אֲתַעֲרָנָא בְּהוּ, וְכִלְהוּ רְזָא חֲדָא:

קְשָׁרָא דְתַפְלִין דְּרִישָׁא, אִיהוּ דְלִ"ת, וְעַל דָּא פְתִיב, (שמות לג) וְרֵאִיתָ אֶת אַחוּרֵי. וְעַל דָּא אִיהוּ לְאַחוּרָא, וְתַמּוֹן אֲתַקְשָׁר בְּלָא בְּקְשָׁרָא חֲדָא:

וְאִיהִי, כַּד מִנְחַת אֲלֵיךְ תַּפְלִין דְּדְרוּעָא לְאַתְקְשָׁרָא, (ס"א אית קשרא) אַחֲרָא, רְזָא דְבְרִית קְדִישָׁא, רְזָא דָּא, כְּמָה דְאַתְעֵר בְּכַמְהָ דְּוִכְתִּי, וְכִלְאָ רְזָא חֲדָא. זְכָאֵין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דִּידְעִין רְזָא דָּא, וְאַצְטְרִיךְ בְּרַגְשָׁא לְאַנְחָא לֹוֹן כֹּל יוֹמָא, לְמַהֲוֵי בְּדִיּוּקְנָא עַלְאָה, וְעַלְיָה פְתִיב, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יִי נִקְרָא עַלְיָךְ וְיִרְאוּ מִמֶּךָ. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

הלכה – הרמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כא'

(כא) וכן אסור לאדם להסתכל בנשים בשעה שהן עומדות על הכביסה אפילו להסתכל בבגדי צמר של אשה שהוא מכירה אסור שלא יבוא לידי הרהור:

(כב) מי שפגע באשה בשוק אסור לו להלך אחריה אלא רץ ומסלקה לצדדין או לאחוריו וכל המהלך בשוק אחרי אשה הרי זה מקלי עמי הארץ ואסור לעבור על פתח אשה זונה עד שירחיק ד' אמות שנאמר ואל תקרב אל פתח ביתה:

(כג) ואסור לאדם שאינו נשוי לשלוח ידו במבושיו שלא יבוא לידי הרהור ואפילו מתחת טיבורו לא יכניס ידו שמא יבוא לידי הרהור ואם השתין מים לא יאחוז באמה וישתין ואם היה נשוי מותר ובין נשוי ובין שאינו נשוי לא יושיט ידו לאמה כלל אלא בשעה שהוא צריך לנקביו:

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.